

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
 Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
 Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
 Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.
 Stane četrletno: 1 šiling.
 celoletno: 4 šilinge.
 Za Jugoslavijo
 četrletno: Din. 25—
 celoletno: Din. 100—
 Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VIII.

Dunaj, 11. julija 1928.

Št. 28.

Za domačo govorico.

Dne 23. februarja t. l. se je poslanska zbornica na Dunaju toplo zavzela za južno Tirolsko. Tirolski duhovnik poslanec dr. Kolb je rekel v svojem govoru: „Sklepni kamen ukrepov, da nemški jezik smrtno zadenejo, je odlok, da ni več dovoljen pouk krščanskega nauka v nemškem jeziku. S tem naj bi bili zadeti nemški duhovniki, ki smatrajo narodno dolžnost za stanovsko dolžnost, da zatiranega, zasužnjenega ljudstva kot dušni pastirji ne zapustijo. (Viharno pritrjevanje.) Na celnem svetu velja načelo, da se mora krščanski nauk poučevati v maternem jeziku. Za gotovo smatram, da mi pritrjujejo vsi nemški katoličani, če rečem, da ne moremo ničesar drugega pričakovati, kot da Vatikan ne bo zapustil velike črte svoje tradicije, da bo spregovoril svoj zgodovinski non possumus (ne moremo) tudi nasproti cesarski oblasti.“ (Živahno pritrjevanje.)

„Na celnem svetu velja načelo, da se mora krščanski nauk poučevati v maternem jeziku.“ Ves nemški narod je solidaren z južnimi Tirolci, da se mora tudi ondi poučevati veronauk v maternem jeziku. Mi nemške duhovnike samo prosimo, naj se drže tega načela tudi na Koroškem in naj poučujejo slovenske otroke veronauk v njihovem maternem jeziku. Tudi prosimo Nemce, naj ne hujskajo naših ljudi, da se morajo njihovi otroci učiti veronauk v nemškem jeziku. To je najnemoralnejša vseh hujskarij!

Kar se Vatikana tiče, ta res ni zapustil zgodovinske črte svoje tradicije. Papež se je ponovno zavzel za nemški veronauk na južnem Tirolskem. Obsodil je Mussolinijeve nasilne, potujčevalne metode. Tako nasproti kardinalu dr. Pifflu, ko je rekel, da ga resnično boli, da mu nemški katoličani očitajo, da se ni potegnil za poučevanje veronauka na južnem Tirolskem v maternem jeziku. Kar je mogel, da je storil.

Kako je torej to, da se pri nas mnogokje proti izrecni volji papeža krščanski nauk ne poučuje v maternem jeziku otrok?

Tudi v poslovnih avdijenci, v kateri je sprejel papež nemškega škofa dr. Berninga iz Osnabrička, je povdarjal sv. Oče naravno in nadnaravno pravico katoličanov, da se poučujejo v krščanskem nauku in da se oskrbujejo dušnopastirsko v maternem jeziku. Sv. Oče se je skliceval pri tem na tradicijo kat. Cerkve in je ponovil svoje besede, ki jih je nedavno izrekel kardinalu dr. Pifflu.

Torej to je stara tradicija kat. Cerkve, da se v dušnem pastirstvu uporablja materni jezik ljudstva. Do tega ima ljudstvo po besedi papeževi **naravno in nadnaravno pravico**. Kaj pa na Koroškem? Ali naj tu velja druga tradicija? Tradicija ponemčevanja? In kaj je tu z naravnimi in nadnaravnimi pravicami ljudstva? In ta ostudna gonja od nemške strani, naj starši zahtevajo za otroke nemški veronauk! In nemško pridigo za slovenske vernike! To ni tradicija kat. Cerkve!

Na Dunaju obstoja društvo Andrej Hoferjeva zveza. Načelnik te zveze je pater Innerkofler. Dne 15. aprila t. l. je imela zveza v Rajmundovem gledališču na Dunaju predstavo „Volk in Not“ in pred predstavo je stopil na oder pater Innerkofler in rekel:

„Ob priliki zadnje velike južnotirolske debate v narodni zbornici se nam je od gotove strani reklo, da južnim Tirolcem samo škodujemo, če nadaljujemo boj. Vem iz neposrednega vira, da temu ni tako in merodajni južnotirolski krogi so nam dali vedeti: Slabše nam ne more iti in hujše ne morejo delati z nami. Ne pozabite nas, pomagajte nam! Nemškim južnim Tirolcem moremo tudi s tem pomagati, da opustimo potovanje v Italijo, da ne jemo laških pomaranč in tudi sicer ne kupujemo nobenega laškega blaga. Južnim Tirolcem se zdi špansko, če jemo laške pomaranče, posebno ko se dobijo tudi španske. Hotel bi danes izjaviti:

zadovoljen nad tem izidom. Po končanem opravi vstane in reče Anki: „Se eno željo ima bolnik, ki ti jo je že sporočili; on hoče dati nedolžnemu otroku svoje ime, zato storim tudi to dolžnost. Ali je to tudi tvoja volja, Anka, tedaj mi to potrdi.“

„Prosim te Anka,“ reče Robert s slabotnim glasom, „usliši mojo prošnjo: grešil sem mnogo, da nisem spolnil svoje nekdanje obljube, za katero izpolnitev si me ti prosila, zato usliši sedaj ti mojo prošnjo na smrtni postelji.“

„Tudi moja želja je,“ pritrudi Anka, ginjeno, „zato prosim gospod župnik, dajte nama svoj blagoslov.“

In Anka je pokleknila poleg postelje, dala je Robertu roko in župnik je začel čitati obredne molitve.

S tresočim a vendar odločnim glasom sta potrdila oba zaročenca zakonsko vez.

„Sedaj pa mi pripelji Anka še najinega sinčka,“ prosi Robert s tihim glasom, „videl bi ga še enkrat, preden se ločim.“

Bogdanček je bil v drugi sobi in ni mogel razumeti vsega tega, kar se je danes zvečer godilo. Slišal je nekaj o tujem možu, videl je župnika, hotel je pogledati pri durih v drugo sobo, toda Mojca je bila vedno pri njem in tako ni mogel videti ničesar. V sobo je prišla mati, pobožala Bogdančka, ki se je čudil, zakaj ima mati objokane oči.

„Bogdanček, pojdeš z menoj v ono sobo. Vidiš, Jezušček je prinesel danes v našo hišo

Miru ne bo, dokler bodo naši rojaki tako preganjani. (Viharno pritrjevanje in Heil-klici.) Dokler dihamo, bomo klicali v ves civilizirani svet, kakšna krivica se godi nemškim južnim Tirolcem. Strašna je odgovornost, ki si jo nakladajo oni, ki hočejo pripraviti južnotirolske Nemce ob njihovo nemštvo. Kar se godi južnotirolskim Nemcem, je sramota za svetovno zgodovino. Vsak narod ima pravico, da se goji njegova narodnost, njegove šege in kultura.“

POLITIČNI PREGLED

Tuzemstvo:

Vladna kriza. Znano je, da je prišel na Dunaj iz Rusije komunist Bela Kun, ki je živel tam pod tujim imenom, a ga je policija kljub temu izsledila in zaprla. Nazadnje je bil obsojen na par mesecev ječe. Madžarska vlada je stavila zahtevo, da se ji Bela Kun izroči. Vse-nemški justični minister dr. Dinghofer tej zahtevi ni ugodil. S tem se je močno zameril strankinemu vodstvu vsenemške stranke, ki ima v parlamentu 12 poslancev, a je v vladi. Dr. Dinghofer se je nahajal ravno v Karlovih Varih na Češkoslovaškem, ko ga je stranka pozvala, da pride takoj na Dunaj in se zagovarja. On tega ni storil. Nato ga je stranka pozvala, da odstopi. Tudi tega ni storil, temveč je ostal še nadalje v kopališču in ko se je vrnil na Dunaj, ni šel k strankinemu vodstvu, da bi se vpravičil, temveč k zveznemu kancelrju dr. Seipelu na razgovor. Nato je podal, ne da bi stopil s stranko v stik, ostavko na svoj položaj. Zvezni predsednik je ostavko sprejel in poveril posle justičnega ministrstva dr. Seipelu. Za naslednika dr. Dinghoferja je bil predlagan in tudi izvoljen dr. Slama (pristen vse-nemec) iz Welsa, rodom iz Brna. Verjetno je, da je pane dr. Slama zadnji vsenemški minister, ker je težko verjetno, da bi šla Seipelova stranka pri prihodnjih volitvah zopet z vse-nemci, ki imajo samo mandate, glasov pa nič.

tudi bolnega moža, ki je trpel zunaj mraz, hoče te videti in ti voščiti srečo ker te ima rad.“

„Ali res, mamika,“ vpraša Bogdanček skoraj nezaupljivo.

„Gotovo, sinček, le pojdi.“ In Anka je pri-jela sinčka za roko in ga peljala v drugo sobo.

Župnik je sedel ob postelji bolnikovi in se z njim razgovarjal. Mojca pa je pospravljala med tem, ko se je mežnar krepčal v kuhinji za težko nočno pot.

„Pridi no, moj ljubi Bogdanček,“ vabi pri-jazno župnik fanteka, ki je gledal cel prizor z nerazumljivimi očmi.

„Pridi le bliže, nikar se ne boj,“ vzpodbuja ga župnik, „ta mož nič ni hud, on bi te samo rad videl.“

„Ali ni to oni hudi mož,“ pravi sedaj Bog-danček in se oprijema matere, „ki sem ga videl zadnjič, ko sva šla na pokopališče?“

„Le nič se ne boj,“ vzpodbuja ga mati, „sedaj je v postelji, nič ti ne stori. Vidiš, kako se ti smehlja, kako ti kima z glavo, roke ti ne more dati, ker ima bolno.“

„Pridi bliže, moj sinček,“ spregovori Ro-bert s tresočim glasom, „jaz sem tvoj oče.“

Bogdanček pogleda začudeno župnika, kakor bi dvomil, da je to res. Zato reče župnik: „Le stopi tja, to je tvoj atek, hodil je dolgo po svetu, sedaj pa je bolan in je prišel k tebi.“

(Dalje sledi.)

PODLISTEK

Reberški Ožbej:

Kapelški puni.

(Nadaljevanje.)

Župnik Prunner kaj takega kar ni mogel razumeti in vprašal je še enkrat Mojco, če je vse prav razumela. „Čudna so božja pota,“ pravi pred se, „nisem mislil, da se ta grešnik spreobrne, zato pa le hitimo.“

Naglo se opravi, da poklicati mežnarja in se hitro poda z zadnjo popotnico v Ankino stanovanje.

Robertu je ta čas pripravila Anka snažno postelj in uredila vse za sveto opravilo.

Župnik Prunner je stopil v bolnikovo sobo. Komaj je zagledal Robert duhovnika, se je zahvalil s tresočim glasom za prihod.

Župnik je postavil Najsvetejše na mizo, primaknil stol k postelji in pomignil ženskam, da sta odšle. Po daljšem času pozvoni, znamenje, da je spoved končana. Vstopili so v sobo. Ginjeno je sprejel Robert zadnjo popotnico, tako, da je bila prepričana tudi drugače precej nezaupljiva Mojca, da je bilo pri Robertu resnica. Zato mu je odpustila tudi ona, ko jo je prosil za odpuščanje.

Župnik Prunner je bil resnega obraza, toda obenem se mu je bralo iz oces, da je zelo

V tem slučaju bo prestala tudi stranka. Seipel hoče zadevo pospešiti, ker je rešiti še mnogo važnih zakonskih predlogov. — Trgovinska pogajanja med našo državo in Nemčijo stoje pred brezuspešnim zaključkom, ker je Nemčija mnenja, da Avstriji z ozirom na največje ugodnosti ne more več nuditi še druge koncesije. Avstrija ima interes nad izvažanjem plemenske živine na Bavarsko, pa tudi izvoz lesa je sporna točka, ker Nemčija obstoja na carini na izvoz lesa. V pogajanjih v kratkem nastali odmor bo trajal bržkone do jeseni.

Avstrija—Italija. Na uvodnem mestu prinašamo danes članek, ki govori o južnotirolskih Nemcih in ki je dal naši vladi povod k važnim političnim korakom. Po tej razpravi v parlamentu je italijanski poslanik Auriti zapustil Dunaj in so se odnosi z Italijo zelo poostriili. Potem je bilo zelo živahno izmenjevanje not med obema državama in uspeh tega je sedaj uradno obvestilo: V namenu, da bi postali odnosi med avstrijsko-italijansko vlado zopet tako pristrčni kakor so bili pred avstrijskimi manifestacijami za Poadižje, sta Mussolini in kancler dr. Seipel izmenjala medsebojno več not. V svoji poslanici je dr. Seipel posebno naglašal, da je avstrijska vlada problem presojala vedno samo s kulturnega vidika. Dr. Seipel je Italiji izjavil, da je avstrijska vlada smatrala to vprašanje vedno za notranjo zadevo Italije ter je prebivalstvu Poadižja sporočila, da se mora s svojimi željami in pritožbami obračati v Rim. Razen tega je izjavil dr. Seipel, da so odgovorne osebnosti v Avstriji vedno pazile na to, da se niso vmešavale v notranje politične razmere drugih držav, česar se bodo držale tudi v bodoče. Te osebe se niso nikdar udeležile kake protitalijanske manifestacije, niti niso dajale pobude zanje. Kdorkoli izmed neodgovornih elementov bi hotel hoditi po tej poti, bo zvezna vlada proti njemu nastopila v okvirju avstrijskih zakonov. — Ves avstrijski tisk, posebno pa tirolski, je zagnal nad tem velik krik, posebno odreka vladi, da nima pravice do takih izjav. Dokler ima Italija južno Tirolsko v svojih roparskih krempljih, si nohen Tirolec ne bo dal prepovedati, da bi smel očitno pokazati svoje sovraštvo proti Italiji. Tirolska si ne da svoje postopanje diktirati od nobenega dunajskega urada. Vpliven dunajski list pravi, da ima Avstrija samo dve možnosti, ki omogočata odgovoriti na diplomatsko ofenzivo Italije: Z neposrednim protisunkom v smeri priključitve k Nemčiji ali s krepko naslonitvijo na nasledstvene države. Obe poti pa sta Avstriji trenutno zaprti. — Kakor se zdi, je avstrijska vlada južnotirolsko nemško manjšinsko vprašanje likvidirala, da obstoja za njo samo še koroško slovensko manjšinsko vprašanje. — Italijanski poslanik Auriti se je vrnil na Dunaj.

Inozemstvo:

Proti skupnemu sovražniku. Za študenti v Zagrebu so poslali študentom v Inomostu brzojavko tudi belgrajski študentje. Telegram se glasi: „Solidarni z vašim odločnim nastopom proti skupnemu sosedu, ki z zatiranjem vaših in naših bratov skuša osvežiti svoje kohorte in svojo degenerirano rimsko kri, vam podajamo v prijateljstvu svoje roke s klicom: Naprej za pravice naših sorojakov in bratski živio. Belgrajski študentje.“ — Dijaki v Inomostu so brzojavno odgovorili: „Nemški študentje univerze v Inomostu so prijetno ganjeni vsled vaše manifestacije. Želimo vam popoln uspeh v boju proti našemu skupnemu sovražniku.“

Udanostne izjave. Mussolini ima zelo rad, ako pridejo večkrat k njemu odposlanstva raznih društev in strokovnih organizacij iz Tirolske ali Primorske, da se mu poklonijo in izrečejo udanostne izjave, da je on edini zmožni rešitelj Italije in da so s sedanjo vladavino zadovoljni ter si ne žele nič boljšega. Navadno se ta poslanstva naročena od italijanskih oblasti. Zadnjič so se mu poklonili trgovci, sedaj pa so bili pri njem invalidi s Tirolske, 500 po številu. Mussolinija je nagovoril Nemec Warther v nemškem, nato pa v italijanskem jeziku. V imenu pohablencev je izrazil radost, da je dana nemškim invalidom možnost, da so se zbrali pod zastavo Društva vojnih invalidov in da so obiskali Rim ter mogli izraziti Mussoliniju svojo udanost. Južni Tirolci so ponosni, da pripadajo veliki državi, ki jo vodi Mussolini

tako modro. Mussolini je odgovoril, da morajo biti enako lojalni in udani državnim zakonom vsi državljani. Fašistovska vlada je vlada sile, lojalnosti in pravičnosti. Rim, ki je tekom let sprejemal v svojo obzidje toliko drugih narodov, je izrazil že svoje simpatije tudi nemškim pohablencem. — Avstrijski nemški listi se zgražajo nad govorom Nemca Wartherja in pravijo, da je bil k tej izjavi prisiljen.

Lige Društva narodov so imele svoj letošnji kongres v Haagu. Tudi avstrijski Slovani imamo v Ligi Društva narodov svoje zastopstvo. Avstrijsko Ligo je zastopal poslanik dr. Dumba, zborovanja pa se je udeležil v okvirju avstrijske Lige tudi dr. Kantor, ki zastopa slovanske manjšine v Avstriji. Kongres je razpravljal predvsem o gospodarskih in manjšinskih vprašanjih. Avstrijska Liga je predložila dve spomenici, ki se tiče naše gospodarske krize. Prvi predlog pravi, da se bodo Lige zavzele pri svojih vladah in Zvezi narodov za to, da se odstranijo težkoče pri najetju inozemskega kapitala. Drugi govori o tem, da ne smejo biti trgovske pogodbe o največji ugodnosti ovira, da bi se ne dovolile Avstriji prvenstvene carine. Ne sme se dovoliti, da bi nastalo v osrčju Evrope ognjišče nezadovoljstva. Zastopniki Lig so se izrekli za to, da bodo delovali v tem pravcu, da se Avstriji omogoči lažja nabava inozemskih posojil in sklepanje pogodb o prvenstvenih carinah. Manjšinska komisija je odobrila proti italijanskemu ugovoru angleški predlog, naj da Društvo narodov pobudo za izvedbo ankete o položaju manjšin po vseh državah. Ravno ta čas čitamo v vsenemškem celovškem listu, da jugoslovanski notranji minister še ni potrdil pravil nemške Lige Društva narodov v Jugoslaviji in ji tako onemogočil sodelovanje na sedanjem kongresu. Slovanske manjšine v Avstriji niso ustanovile svoje Lige, temveč so, da pokažejo enotnost avstrijske Lige, vstopile v isto in z njo sodelujejo. Ko dobimo natančnejša poročila o razpravah v manjšinskem odboru, bomo o tem še pisali.

Program nemške vlade. Državni kancler Müller-Franken je na seji državnega zbora prečital izjavo nove vlade, ki je zelo obširna in se bavi z običajno mnogimi podrobnostmi. Zunanjepolitičen del izjave je razmeroma kratek in povdarja stare cilje, voljo po sporazumu, željo po takojšnji osvoboditvi še zasedenih ozemelj v Porenju, voljo po sodelovanju z Društvom narodov, pri katerem je za Nemčijo najvažnejše vprašanje splošne razorožitve ter čim prejšnja končnoveljavna rešitev reparacijskega vprašanja. Pri razpravi o izjavi je soc. dem. Breitscheid izjavil, da so volitve izpadle odločno proti meščanskemu bloku, ker so posebno nemški nacionalisti, ki so njihova najmočnejša stranka, pretrpeli največje izgube. Soc. dem. odklanjajo diktaturo proletarijata, ker so pristaši demokratske države in ker privilegiji diktature nič ne koristijo, če ni za to predpogojev. Soc. dem. so za veliki sporazum, predvsem s Francijo. Rajhstag je vladno izjavo odobril.

DOMAČE NOVICE

Olajšave v potniškem prometu z Jugoslavijo. Jugoslovansko finančno ministrstvo je izdalo odlok, s katerim se uvajajo razne olajšave turistom, ki prestopijo mejo. Obmejne carinarice ne smejo zacarinirati fotografske aparate, samokrese, radioaparate, daljnogleda, muzikalne inštrumente in potovalne pisalne stroje za osebno porabo, ako jih nosijo potniki s seboj v svoji prtljagi. Vsi ti predmeti se zabeležijo v potnem listu s tovarniško znamko, številko, težo in tarifno označbo. Ko potnik zapuša državo, ima pokazati potni list, na podlagi katerega carinik ugotovi, nosi li potnik vse v potnem listu zapisane predmete zopet s seboj ali ne, ali jih ima premalo ali preveč. Ako jih je premalo ali ako jih je preveč, mora plačati seveda carino.

Nečuvčen atentat. V 20. številki našega lista smo objavili članek pod tem naslovom proti zbirkam v šolah za Schulverein Südmark. Naše strankino vodstvo je proti temu tudi z vlogo od 10. maja 1928 pismeno protestiralo poštanim potom. Koroška deželna vlada je 20. junija na vlogo odgovorila, da je deželni šolski svet v svoji seji 3. maja dovolil zbirko na šolah z nemškim učnim jezikom, da pa je šol-

skim vodstvom in učiteljstvu izrecno naročil, da mora opustiti vsako posredno ali neposredno silo. Vlogi strankinega vodstva deželna vlada ni mogla pravočasno odgovoriti, ker so se čistili uradni prostori.

Svatne. (Nadležnost privandrancev.) Da so nekateri železniški uslužbenci v Podroščici sirovi in vsiljivi, nam v okoliških vaseh prebivajočim ni nič novega. Včasih pa gredo le, e-koliko predaleč. Pred tedni sta nesli dve ženski mleko v Podroščico. Njima naproti sta prišla dva železničarja, ki sta zastavila pot ter ju začela nadlegovati na vse mogoče načine. Eden izmed dveh se je izpozabil celo tako daleč, da je hotel eno od žensk z uporabo sile poljubiti. Toda ona je pošena Slovenka ter je postavila vsiljivcu v bran. Šele ko mu je parkrat prav krepko pljunila v obraz, se je osramočen umaknil. Želeli bi, da bi privandranji tujci pustili naše pošene Slovenke pri miru.

Vovbre. (Landbundovska prenapetost.) Gotovo nam ne boste zamerili, če mi kot zadnji poročamo o volitvah. Nekdo nam je pred nedavnim rekel, da smo zadnji v koledarju. Naj topot to obvelja. Pri občinskih volitvah smo od deželnozborskih za 40% napredovali, kar je naše landbundovce do skrajnosti razburilo. 2 glasova nam je občinska volilna oblast zavrnila, ki pa jih je na naš priziv deželna volilna oblast priznala. Vsled tega se je volitev župana zavlekla do 26. junija. Seja je bila burna. Nam večina ni hotela pripoznati enega občinskega svetovalca. Zato smo zapustili sejno dvorano in vložili priziv. Gotovo bi gospodje radi doživeli še drugo blamažo. — Njih šef Glančnik Zepej je na pokopališču v Št. Štefanu odstranil slovenski napis na nagrobnem spomeniku tam pokopanega svojega očeta. Gotovo je mnenja, da bo z odstranitvijo zabrisal svoje slovensko pokolenje. Zepej ni postal s tem pangerman, ampak si je še globlje pritisnil pečat renegatstva. Nemci obsojajo odpadništvo na Tirolskem, a ga na drugi strani pospešujejo pri nas. Kdo bi se ne smejal njih dvojnemu licu, ko bi jih jemal resno, ki obenem obsojajo in odobravajo. Izkusili so te ljudi v dejanjih Pušl, Durhšlag in Leber mladi.

Grebinj. Malo časa po občinskih volitvah se je neki brumni dopisnik strašno jezavo razkoračil nad našo stranko, čez poslanca dr. Petka in župnika Starca. Saj se temu menda ne bo nikdo čudil, ko je po dopisnikovem mnenju v Grebinju vera na višku in vse drugo je menda že zgubljeno. Dopisnik si pa kar roke mane, da je zmagal Landbund in da je županov stolec zasedel zopet g. Švarc. Nam je to nazadnje vseeno kdo je župan, a pripomniti pa le moremo, da Landbund ni krščanska stranka, četudi so za njega agitirali pripadniki drugega svetovnega naziranja z vsemi močmi in z vsemi sredstvi. Da bi v Grebinju tudi vera tako napredovala kakor so glasovi! Že večkrat so nemški duhovniki agitirali za protiverski Landbund. Šli so s stranko, ki je imela pod svojim okriljem Pušla in Durhšlaga, ki sedita sedaj za debelim zidom in obžalujeta svojo zmoto in slepoto. Pa so tudi osebe med njimi, ki se zaganjajo v lepe krščanske stare slovenske šege in navade.

Sele. Na enem delu ceste pod Vorancovim zemljiščem se je zrušilo oporno zidovje in zdrknilo navzdol, nato se je posulo še precej zemlje. Krivda leži v tem, ker pri gradbi niso položili dosti trdnega temelja. Popravila so se takoj lotili; trajalo pa bo več tednov in stalo precej milijonov. Promet zaradi dela ni oviran. — Luka Dovjak, pd. Šustar na Ravni, je zamenjal svoje posestvo s Tomažem Olipom, lesnim trgovcem, za Nacovo posestvo pri Cerkvu.

Celovec. (Razno.) Po skoro 14 letih je bil na Djekšah 25. junija zopet živinski sejem. Prignalo se je 2 bika, 10 krav, 12 telic, 6 juncev, 60 pitanih volov in 22 ovac. Kupčija se je razvijala dobro. Prihodnji živinski sejem bo 23. aprila 1929. — Sprejemni izpit na učiteljsku v Celovcu je delalo letos 150 gojencev. Sprejeti bi se jih imelo pa le 30. Izbira je bila težka. Sprejeti so bili predvsem tisti, ki so že lani delali izpit, in teh je bilo 31. Nekateri, ki so lani izpit napravili, ga letos niso povoljno. Zavrtni so bili tudi bolehnješi in telesno manj razviti. Posebno veliko je bilo učiteljskih sinov. Vse hoče samo študirati. — 1. t. m. je prometni avto Pliberk—Dobrla vas povozil pri Strp-

ni vasi 14-letnega fanta, ki je bil takoj na mestu mrtev. Kje leži krivda, bo ugotovila preiskava. — V Velikovcu so otvorili 1. t. m. kopališče na prostem. Kopališče je 96 m dolgo, 28 m široko in ima 31 kabin in 46 omaric. Toplota vode znaša 19—23 stopinj C. — Na celovškem učiteljsku je napravilo od 35 maturantov 26 zrelostni izpit, 4 od teh z odliko. — Vsenemci so se na zborovanju v Pliberku 26. junija bavili tudi s kulturno avtonomijo na Koroškem in z obvarovanjem nacionalnih teženj obmejne krajine. — Dninarja Eduarda Kurata v Šmarjeti pri Velikovcu je 30. junija baje nekdo v sobi napadel, pretepal in mu odnesel denar. Kurat je poškodovan na levem očesu in obrazu. — Celovška cestna železnica zviša svojo prevozno tarifo od 30 na 38 g. Dne 6. t. m. zvečer je divjal v Celovcu močan vihar, ki je izruval več dreves, polomil veje, potrgal telefonske naprave, odnesel par streh iz pločevine, poškodoval z opeko krite strehe in razbil mnogo oken. V Št. Vidu ob Glini je padala suha debela toča, ki je pokončala še to, kar je pustila slana.

Vovbre. (Poroka.) Dne 1. julija se je tukaj poročila pridna in poštena Sečnjak Marija, pd. Burcarjeva, s Florijanom Napečnikom iz Djekš. Vesela svatba se je vršila pri Jurnu v Vovbrah. Mlademu paru želimo v novem stanu vse najboljše!

DRUŠTVENI VESTNIK

Bilčovs. (Mladinski dan.) V nedeljo dne 22. t. m. priredi tuk. izobr. društvo „Mladinski dan“ s sledečim sporedom: Zjutraj pri prvi sv. maši skupno sveto obhajilo društvenih članov. Pri drugi sv. maši cerkveni nagovor mladini. Popoldne ob 3. uri pri Pomoču na prostem govor mladini, deklamacije, srečolov, igra „Sv. Aleš“ in petje. Koliko nevarnosti preti v današnjem času mladini naši. Potreba je torej, da dvignemo mladini pogled od posvetnega materializma, od današnjega brezverstva in mehkužnosti, višje gori, k solncu našemu, k vernosti in poštenosti.

Vogrče. (Materinski dan.) Dne 29. junija se je slavil v Vogrčah Materinski dan. Ker si radi ogledamo predstave sosednjih društev, smo se napotili ta dan v Vogrče. Spored materinskega dneva je bil jako skrbno sestavljen. Najprej običajen pozdrav, potem razne deklamacije mamici v čast, vse dobro izvajane. Posebno dobro so se postavili šolarji in šolarice, ki so tako ganljivo deklamirali, da je bilo marsikatero oko rosnó. Temu je sledil jednat govor g. šmihelskega kaplana in igra „V božjem varstvu“. Oglejmo si predstavo Vogrčanov, pa boste videli, kako je pri njih razvit igralski talent! Smelo si upam trditi, da tako domače, kakor ti, se malokateri igralci počutijo na odrú. Imajo čisto majhen oder, pa že tako domače hodijo po njem kot doma v sobi. Tudi izgovarjava je pri večini izvrstna, samo nekatere igralko imajo še preveč govorniški naglas. Ta igra, vzeta iz „Vigredi“, je samo za ženske vloge. Pri prejšnji mešani „Zlata krona“, ki jo je dramatisiral g. Kopravnik, so pa tudi fantje pokazali, da ne zaostajajo za dekleti. Le tako naprej, Vogrčani! Samo nekaj ne znate, namreč agitirat. Vaše prireditve so vredne vsekakor obilnejšega obiska. Upamo, da boste v bodoče tudi v tem napredovali! Bog vas živi!

GOSPODARSKI VESTNIK

Požari in zavarovanje.

(Konec.)

Zdaj se tisto požiganje ne da več preiskavati, ali jasno je, da se kaj takega ne sme mirno pripuščati. In da se tako zavarovanje zabrani, potrebno je, da pazi vsa občina, treba, da bi pazila zavarovalna društva. Kdor je pravilno zavarovan, ne bo prišel v skušnjavo, da zasmodi, ali če je kedo tako zavarovan, da ima upati dobička, ko pogori, nastane nevarnost in ta je tem nujnejša, čim bolj so ljudje breznačajni. Zavarovalnica opozarja ljudi, da se plačuje samo škoda, ki se je dognala. In če kedo pogorelega poslopja ne pozida, se sploh izplačuje samo prometna vrednost, ne časovna, vrednost, ki bi se dobila, ako bi se dotično poslopje postavilo tu na prodaj. In ta vrednost je navadno veliko nižja. Torej naj se lastnik zaveda, da se mu ne bo izplačevala vsota, ki

si jo je pogodil v pogodbi in katero pričakuje morebiti, marveč le tisto se izplača, kar se izračuna kot škoda, ki jo lastnik trpi po požaru.

Kaj je zavarovano.

Ko se poslopje zavaruje, se splošno govori o tem in drugem, zavarujem pač hišo proti požaru. Toda zidovje v kleti po splošnih pogojih ni zavarovano, če se to zavarovanje ni posebno določilo. Sicer pa je v poslopiu zavarovano vse, pri hišah tudi vse pritikline, vkolikor ne služijo kaki obrti ali kmečkemu obratovanju. Ako to določbo pravilno umemo, v hlev postavljen korito, svinjak, kobilji štant niso zavarovani, ako se to izrecno ni določilo. V zavarovalnih pogojih se navadno loči podstrešje, poslopje brez zidovja in zidovje. Podstrešje je vse kar je nad podom zadnjega nadstropja. Torej leseni pod (Düppelboden) ni več podstrešje in se ne odškoduje, ako je zavarovano samo podstrešje. Ljudje potem radi zavarujejo poslopje brez zidovja, meneč, da zidovje vendar ostane, hoteč tako zavarovalne stroške nekoliko znižati. Težko bo reči, da je tako zavarovanje priporočljivo: za zidovje se dosti ne plačuje potem pa ne, ko izgorijo podi, marsikaj tako zruši, da se mora nanovo postaviti, odškodnine pa se ne dobi nobene, če ni bilo zavarovano.

Večkratno zavarovanje.

Ko prihaja agent za agentom se seve do gaja, da je posestnik zavarovan pri raznih zavodih: pri prvem recimo za 100 milijonov, pri drugem za 50, pri tretjem zopet za 50. Zavarovalni pogoji pravijo v § 12., da je zavarovanec dolžen vsakemu zavarovalnemu zavodu napovedati vsa obstoječa zavarovanja in vsa, ki nanovo nastanejo s poznejšim zavarovanjem. Napovedati se mora, pri katerem zavodu se zavaruje, ali je zavarovano in za katero vsoto. Ko zavarovalni zavod izve o takem nadaljnjem zavarovanju, lahko v teku enega mesca od zavarovanja odstopi. Če se drugo zavarovanje ni napovedalo, izgubi zavarovanec pravico do odškodnine v slučaju požara.

r a. Le te obveznosti ljudje ne poznajo, menda jih agentje nanjo premalo opozarjajo, zato se nam zdi, da obstoja za mnoge zavarovance nujna nevarnost: plačevati smeš svojo premijo naprej, nihče se ne zmeni za tvojo dolžnost, ali če nastopi požar, te ne ena ne druga zavarovalnica ne bo odškodovala, ako te dolžnosti ne izpolniš. More biti zavarovalnice do zdaj te pravice niso dosledno izvajale, ali to razmerje je nedopustno, zato pravimo: **Če si zavarovan pri raznih zavodih, recimo pri deželnem in pri Dunavi, takoj naznani eni in drugi s priporočenim pismom in kopiraj, kar si pisal, ali hrani, če imaš pisalni stroj, prepis, da ga imaš v slučaju požara in ti ne bo treba potem podpore šele prositi, marveč zadobiš do nje postavno pravico.**

Kar posestnik sam zavaruje.

Ljudje se bojé dragega plačevanja in zato navadno zavarujejo le nekoliko cele vrednosti. Recimo, poslopje je vredno 200 milijonov, gospodar zavaruje za 100 meneč; drugo bomo, če že nastane nesreča, sami spravili vkup. Zdaj nastane požar in pogori streha, škode je 100 milijonov. Zavarovanec misli, toliko sem zavarovan, torej dobim 100 milijonov. Ali dobil jih bo le 50, ker zavarovalni zavod poreče: „Za polovico škode si se zavaroval sam.“ Tu vidimo neki nedostatek: Zavarovalni zavod sprejema premijo za celih 100 milijonov, katerih morebiti nikdar ne izplačuje. Tu nekaj še ni urejeno in slaba je tolažba, da pač zavarovalnice žive od nižjega zavarovanja. Kako zavarovalnice žive, nam je vse eno, ali v slučaju škode naj se plača, kar je bilo določeno in zavarovalnica naj zahteva premije, ki zadostujejo, sicer je vse vkup neko slepomišljenje. Nerazumljiva nam je vrhutega še določba § 12., točka 5. zavarovalnih pogojev: „Da se zavarovanec za ta preostanek, o katerem je rekel, da ga zavaruje sam, ne sme zavarovati pri drugem zavodu.“ Ako se zavaruje, izgubi v slučaju požara pravico do odškodnine. Po besedilu zavarovalne pogodbe bi človek mislil, da gospodar lahko zavaruje kjerkoli tudi delno, samo naznani mora zavarovalnicam svoje pogodbe.

Kako se ceni vrednost.

Tudi vrednost se po zavarovalnih določbah ne ceni, kakor je gospodar navadno mislil in treba je te reči vedeti: Ko se zavaruje, recimo celo vrednost 200 milijonov in nastopi požar, bi človek mislil, da se izplača 200 milijonov. A ni tako. Zdaj se ceni: recimo, da nova zgradba takega poslopja stane 250 milijonov. A to poslopje stoji morebiti že 50 let. Zavarovalnica stoji na stališču časovne vrednosti. V 100 letih se baje popolnoma obrabi poslopje, da ni nič več vredno, v 50 letih za polovico, torej je zdaj vredno samo še 125 šilingov in izplačalo se bo samo 100 šilingov, ker ni bila polna vrednost zavarovana. Tu je očitno neka krivica. Ako se poprej ve, kako staro je poslopje, naj se ne zavaruje prvotna vrednost, marveč samo ostanek vrednosti, toda plačilo premije se sprejema, odškodnina pa se daje manjša. Tu je neka določba, ki je naravnost nesmiselna. Zavarovati je treba proti škodi, škodo lahko dožene strokovnjak in ta se naj povrne ne pa neka domišljena vrednost. Tu bo treba odločnega nastopanja, da se gospodarje varuje škode in krivice.

Trgovinska pogajanja z Jugoslavijo. Pri pogajanjih za revizijo trgovinske pogodbe je prišlo v najvažnejših točkah do načelnega sporazuma. Jugoslovanska delegacija je glede carin na živino in meso pristala na gotove ugodnosti Avstriji. Na drugi strani pa je naša delegacija pripravljena pristati na željo jugoslovanske delegacije glede možnosti povečanja nekaterih jugoslov. industrijskih carin (na papir in izdelke iz papirja, na izdelke iz železa in drugih kovin, na izdelke iz usnja itd.). V poučenih krogih se pričakuje, da bodo pogajanja v doglednem času povoljno končana.

Tržne cene. Velikovec, 3. julija. Živina. konji 500—600 S komad. Biki 1,10—1,30, pitani voli 1,20—1,40, vprežni voli 1,10—1,20, junci 1—1,20, krave 0,80—1,20, telice 1—1,30, teleta 2—2,10, pitani prašiči 2,40—2,50, ovce 0,70 do 1, koze 0,30—0,50 S za kg žive teže. Jajca 14 do 15 g, sirovo maslo 4,40—5,60 S kg. Žito: pšenica 40—44, rž 40, oves 37, proso 36, fižol 46, ječmen 40, ajda 32—36 g za kg.

PRAVNI VESTNIK

Našim naročnikom in članom „Političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“ dajemo neobvezno brezplačne pravne nasvete. Odgovorimo ali v listu pod sporočeno šifro ali pa pismeno, če vprašalec priloži znamko za odgovor.

Izpričevalo uboštva.

Ker je sodnijsko postopanje v civilnopравnih zadevah običajno združeno s precejšnjimi stroški, so v zakonu o civilnopравnem postopanju predvidene v tem oziru za ubožne stranke marsikateri olajšave. Teh olajšav postane deležen oni, kateremu je sodnija na podlagi izpričevala uboštva podelila pravico uboštva (Armenrecht).

Predpogoj za podelitev pravice uboštva je, da si ubožna stranka preskrbi izpričevalo uboštva (Armutszeugnis). To izpričevalo mu izstavi občina, potrjeno pa mora biti nadalje tudi od župnijskega urada in okrajnega glavarstva. Izpričevalo je treba nato predložiti sodniji, nakar sodnija s sklepom odloči, ali se stranki pravica uboštva podeli ali ne.

Enkrat izstavljeno izpričevalo uboštva ne velja za vedno, ampak le za določeno pravdo, za katero je bilo izstavljeno.

Ubožno izpričevalo dobijo samo res uboge stranke, to se pravi one, ki ne bi bile v stanu nositi stroške pravde, ne da bi s tem trpela najpotrebnejša prehrana in preskrba stranke oziroma njene družine.

Naši ljudje imajo o pravici uboštva čisto popolnoma nepravilne pojme. Mnogokrat vlada pri njih mnenje, da je oni, kateremu je bilo izstavljeno izpričevalo uboštva, že takorekoč zmagal, da ima, kakor bi rekli, že dobljeno pravdo v žepu. Dotični sam pa si misli, da se bo sedaj lahko pravdal, lahko popolnoma samoljubno, kolikor se mu bo le hotelo, nasprotnik pa da bo moral vse plačati. Poglejmo torej, v čem po zakonu pravica uboštva obstoji in katere ugodnosti nudi onemu, ki si jo je pridobil oziroma kateremu je bila podeljena.

Ubožna stranka je predvsem prosta vseh kolekov in pristojbin pri sodniji. Ni ji treba kolekovati tožbe, protokolov in prilog, nadalje ji ni treba plačati pristojbin za sodnijske sluge, za priče itd. Vse te stroške nosi zaenkrat država in le če ubožna stranka v pravdi zmagala, mora končno tudi te stroške plačati nasprotnik, ki je podlegel. Ako pa je izpadla pravda za ubožno stranko neugodno, potem nosi vse te pristojbine in stroške država končnoveljavno.

Kakor smo iz zadnje številke našega lista že izvedeli, je v gotovih slučajih, in sicer običajno pri deželnih in višjih sodnijah, izjemoma pa tudi pri okrajnih sodiščih, po zakonu predvideno in predpisano, da jih morajo zastopati odvetniki. V takšnih pravih — kadar je torej zastopstvo po odvetniku zakonito predpisano — sodnija sporazumno z odvetniško zbornico ubožni stranki tudi preskrbi in dodeli odvetnika (Armenvertreter), ki jo zastopa brezplačno.

Pri okrajnih sodiščih običajno ni potrebno, da bi stranke kdo zastopal, zatorej v takem slučaju tudi ubožna stranka ne dobi brezplačnega zastopnika. Ko smo govorili o krajevni pristojnosti sodišč, smo rekli, da je običajno v krajevnem oziru pristojno ono sodišče, v kateremga področju toženi stalno prebiva. Radi tega se mnogokrat lahko zgodi, da bi tožnik, ki išče pravice, moral svojega nasprotnika tožiti v jako oddaljenem kraju. To bi mu seveda tožbo jako otežkočilo in stroške zvišalo. V takem slučaju ubožna stranka lahko gre k svojemu pristojnemu okrajnemu sodišču ter predloži tam ubožno izpričevalo in obenem tudi tožbo, če jo ima spisano. Lahko pa tožbo ozir. svoje zahteve tudi pove ustmeno pri sodniji, da se tam protokolirajo. Ta sodnija potem celo zadevo pošlje sodišču, ki je za pravdo pristojno, torej onemu, kjer prebiva toženi, in se potem tam začne pravda in vršijo obravnave. Dotična sodnija ubožni stranki tudi poskrbi izmed uradništva zastopnika, ki potem varuje pri obravnavah njene koristi, tako da si ubožna stranka prihrani drago potovanje in zamudo časa.

Tudi obratni slučaj je mogoč, da je namreč oni, ki je tožen, daleč oddaljen od sodišča, kjer se bo vršila obravnava. Delavec v Dobrli vasi stanuječ je na pr. tožen v Leobnu. V tem slučaju si naj delavec poskrbi izpričevalo uboštva, gre s tem k svojemu pristojnemu sodišču, to je v Dobrli vasi, in tam pove, kako se hoče zagovarjati in kaj misli proti trditvam tožbe ugovarjati. To bo sodišče v Dobrli vasi zabeležilo in nato obenem z izpričevalom uboštva poslalo sodišču v Leobnu. Tam bo potem ubožni stranki, torej v našem slučaju delavcu, tudi dodeljen zastopnik, ki jo bo zastopal na podlagi informacij, ki so došle od sodnije v Dobrli vasi. Na ta način si delavec lahko varuje svojo pravico, ne da bi moral potovati v Leoben in ne da bi bil kontumaciran.

Kakor smo že omenili, je mnenje napačno, da bi se smela ubožna stranka slepo in brezmisleno pravdati do zadnje instance. Dotični, ki se pravda nesmisleno in očitno brez izgleда na uspeh, lahko dobi od sodišča kaznen. Tudi bo odvetnik, ki je bil dodeljen ubožni stranki za zastopnika, zahteval, da ga sodnija odpokliče, ako so zahteve ubožne stranke očito neutemeljene in neopravičene in je vsled tega jasno, da bo pravda propadla.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Državni šolski zakon se spremeni v toliko, da se prične šolska obveznost z dopolnjenim šestim letom in konča po 8 letih. — Povprečna toplota na Dunaju je znašala pretekli teden 31—32 stopinj C. — V maju se je izselilo v prekomorske kraje iz Avstrije 420 oseb, ker domovina za nje nima dela in kruha. — V prometu krožita dve vrsti ponarejenih bankovcev po 5 S. Falzifikati se dajo od pristnih dobro ločiti. — Soc. dem. vprašujejo v parlamentu vlado, kaj je z izgubo poštne hranilnice v znesku 167 milijonov S. — Letos se vrši na Dunaju 10. slavnost nemške pevske zveze. Vlada je odredila, da se bodo mogle vršiti proslave nemoteno, da se od 15. do 31. julija ne smejo vršiti nobeni demonstrativni obhodi ne na Dunaju in ne v pokrajinskih mestih. Koliko ljudi pride v tem času na Dunaj, naj kažejo naslednje številke: mesto Dunaj je pripravilo 60.000 postelj po zasebnih hišah, 30.000 postelj v šolah in vojašnicah itd., 6000 v hotelih, 20.000 pevcev pa bo stanovalo pri znancih in sorodnikih, 141 posebnih vlakov je za dovoz predvidenih, 74 samo 19. julija, ko bo najhujši naval. — Nezakonite vojske avstrijskih heimwehrov štejejo začasno 150.000 članov. — V Mödlingu je bilo otvoreno novo kopališče, ki ima 1400 kabin. — Avstrijec Schauser je bil na Krimu zaprt radi špijonaže in ponarejenja listin. — Amerika: Predsednikom Mehike je bil izvoljen za dobo 6 let general Obregon. Nadaljeval bo politiko Callesa. Med volitvijo je prišlo na več krajih do spopadov, ki so zahtevali 15 mrtvih in 50 ranjenih. — V državi Colorado je divjal strahovit vihar. Ubitih je 6 oseb in 30 ranjenih. Letina je popolnoma uničena. — Predsednik Združenih držav Coolidge ima 75.000 dolarjev ali 525.000 S letne plače. — Belgija: V Brügge je v nekem skladišču eksplodiralo par starih granat, ki so ubile 8 oseb in ranile 40. Hiše v okolici so deloma porušene. — Obrestna mera je bila znižana na 4 odstotke. To kaže, da tam ni pomanjkanja kapitala. — Znani belgijski finančnik Löwenstein se je peljal z letalom iz Londona v Bruselj. Med potjo je izginil. Domneva se, da je šel med vožnjo na stranišče, a je zgrešil prava vrata in padel z višine 1000 m v morje. Gre se pa lahko tudi za umor ali samomor. Na borzah vlada veliko razburjenje. — Romunija: Na sled so prišli lumpariji, ki je državo oškodovala za 3 milijarde lejev. — Pred tremi meseci je nastal v romunskih petrolejskih vrelcih požar, ki so ga šele pred kratkem pogasili. Sedaj je izbruhnil v nekem vrelcu drug velik požar, ki se je hitro razširil na sosedne vrelce: doslej sta 2 mrtva in 3 ranjeni. Gašenja se udeležuje vojaštvo. — Ostale države: V San Quintinu se je pripetila velika rudniška nesreča. V rovu je nastala eksplozija ogljika, ki je odvezla rudarjem zrak. Od 570 rudarjev je doslej ugotovljenih 53 mrtvih, ostali so se rešili. Delavci so pripadniki vseh mogočih narodov. — Amundsena, ki je šel iskat generala Nobile, iščejo brez sledu. Najbrže je izgubljen. Ogor-

čenje proti Nabilu je na Norveškem silno. — Neurje v Švici je 1. t. m. odneslo železniški most preko potoka Lisetsch. Kmalu za tem je privozil vlak: parni stroj, prtljažni in 2 osebna vozova so padli v vodo, 4 vozovi in zadnja lokomotiva so ostali na tiru. Ena ženska je mrtva, 2 težko ranjeni. — Madžarska namerala uvesti 16letno šolsko obveznost in pouk na podlagi osemrazrednih ljudskih šol. — Slavni katoliški modroslovec in sociolog Aleš Ušeničnik, profesor ljubljanskega vseučilišča, je obhajal pretekli teden 60letnico rojstva.

Razstava sodobne kulture v Brnu, ČSR. Morayska, s svojo prestolico Brnom in z njo vsa Češkoslovaška republika je stopila pred široki svet, pred vso kulturno javnost s svojo velikopotezno razstavo sodobne kulture. Je to brez pretiravanja nekaj orjaškega, veličastnega. Na 30 ha velikem prostoru stoji 17 raznih paviljonov s skupno razstavno površino 30 tisoč m². Poleg tega je še 50 manjših zasebnih paviljonov raznih časopisov, kot trgovskih in drugih podjetij. Razstavljeno je tu poljedelstvo in gozdarsko gospodarstvo ter živinoreja, z vseh stanovišč, kot biološkega, vzgojnega in izkoriščevalnega. Tu je videti celo obširno kmetsko posestvo s hlevi, podi in drugimi pritklinami, ki je vse elektrificirano, opremljeno z najmodernejšimi električnimi stroji. Nadalje so zastopane na razstavi vse šole od najnižjih do visokih. Posebno poučne so živinozdravniške, strokovne in tehniške šole. Nebroj je tu drugih zanimivosti kot socijologija, literatura, zgodovina, žurnalistika, upodablajoča umetnost, godba, gledališče in še mnogo, mnogo raznoterosti. Istočasno se vrši na istem prostoru v posebnem ogromnem paviljonu brnski velesejem. Ta sejem je ugledno tržišče za vse vrste proizvode in trgovine, središče industrijskega življenja, obrtnega in trgovskega sveta in prostor dovoljnega nakupa. Izstavljena je tu kovinska industrija, steklarstvo, keramika, porcelan, papir, kožarstva, umetna obrt in industrija, elektrotehnika, mehanika, optika, radioaparati, radiofonski deli in potrebščine, stavbarska industrija, zemljedelstvo, gozdarstvo, semenarstvo in vrtnarstvo. Jubilejna razstava kot velesejem odprti so do konca septembra.

V. S.

Vihar nad Nemčijo in Poljsko. Nad Berlinom in nad južno Nemčijo je divjal 4. t. m. strahovit orkan, ki je bil tako silen, da ni odnašal samo opeke s hiš, marveč je trgal kar cele strehe. Znameniti berlinski park je podoben puščavi. Vse drevje je izruvano in razmetano daleč po okolici. Zeleni nasadi so zasuti z debelo plastjo peska in kamenja, ki ga je prinesel vihar bogve odkod. Na tempelhoofskem letališču je vihar porušil hangar ter uničil stroje letal, med njimi tudi veliko Fockerjevo letalo, ki je opravljalo promet med Berlinom in Parizom. V notranjosti mesta ni nobene hiše, ki bi bila ostala nepoškodovana. Ranjenih je mnogo ljudi in bržkone je tudi več človeških žrtev. — V vzhodni gornji Šleziji je vihar pretrgal vse telefonske zveze. Žetev je skoraj popolnoma uničena. V ribniškem okraju je vihar skoraj 300 hišam odnesel strehe. 16 oseb je bilo ranjenih. Posebno v gozdovih je veliko škode. Pri več novih stavbah se je zrušil oder in zahteval človeške žrtve.

Nemčija in narodne manjšine. Graška „Tagesspost“ je 18. junija objavila na uvodnem mestu članek o manjšinah v Nemčiji. Tri misli so važne: 1. Ravnanje z narodnimi manjšinami v Evropi sploh bo zelo odvisno od ravnanja nemške države proti svojim manjšinam. 2. V Nemčiji se pripravlja celoten zakon o varstvu narodnega značaja manjšin. 3. Le svobodoljubna politika proti narodnim manjšinam more ublažiti narodne spore ter pripadnike raznih narodnosti približati skupnemu državnemu življenju.

Takojšen zaslužek

zaslužek nudi „Bankgeschäft“ Friedrich Knoll, Wien, IV., Argentinierstrasse 29/7. Najvišja provizija in stalna plača.

81

Elektrotehnik

83

v Celovcu sprejme takoj učenca z dobro šolsko izobrazbo. Naslov pod „I.F.“ na upraništvo lista.